

Okružnica

Korupcija ubija
Srbija u pokretu

Pravedni mir
"Za koga" pitanje je s jedne konzultacije u Varšavi

Konferencija 2024.
Nenasilne alternative ratu

Foto: Juliane Priifert

Čuj, ti nemoj otvrdnuti u ovim vremenima tvrdoće...

Kraj jedne ere i jedna pjesma, nikad aktualnija

O bzirom na aktualne krize, ratove i katastrofe, mi iz Uprave smo se zapitali čime bi se trebala pozabaviti konferencija Church and Peace-a ove jeseni 2025?

Dok smo razmišljali, iznenada nam je sinuo ovaj stih:

„Čuj, ti nemoj otvrdnuti
u ovim vremenima tvrdoće.
Koji su pretvrđi, raspuknu,
koji su našiljeni, probodu i netom
otpadnu.“

Ova me pjesma prati gotovo cijeli život. U njoj je tekstopisac Wolf Biermann, koji je u to vrijeme živio u DDR-u, izradio doživljaj mnogih ljudi moje generacije suočen s Vijetnamskim ratom, Hladnim ratom, nadolazećim ekološkim krizama

i vrištećim globalnim nepravdama: našu duboku zabrinutost, ali i našu volju za otporom i transformacijom.

S jedne strane, deprimira me što je danas relevantnija nego ikad prije - ali s druge strane, prenosi upravo ono o čemu se radi: jasniju percepciju „teških (tvrđih) vremena“ i onoga što ona mogu učiniti, koliko god krhki bili mi i ovaj svijet. I da trebamo jedni druge:

„Čuj, ne daj se upotrijebit,
iskoristi svoje vrijeme.
Ne možeš se sakriti.
Ti trebaš nas, a mi trebamo upravo
vedrinu tvoju.“

Europska konferencija od 24. do 26. listopada/oktobra 2025. u Herrnhutu bit će posljednja koju Elisabeth Freise

kao rizničarka i ja kao predsjednica pripremamo zajedno s Upravom i glavnom tajnicom. Ovo je 16. konferencija otkako je 2009. započela naša predanost Church and Peace-u. Tijekom ovih godina bili smo u mnogim regijama Europe, proširili smo mrežu, bavili smo se mnogim vrućim temama, javno smo govorili u priopćenjima za tisak, predavanjima i propovijedima, i uvijek iznova smo s mnogim sugovornicima tražili putove na kojima smo pozvani slijediti Isusa.

Tijekom C&P konferencije 2011. u francuskoj zajednici Arche of Lanza del Vasto u južnoj Francuskoj, poslali smo poruku u Jamajku Ekumenskom mirovnom saboru Ekumenskog vijeća Crkava: "Odbacujemo pretpostavku da dalje na 3. stranici

Impressum

Church and Peace

Europska mreža mirovnih crkava,
mirovno-crveno orijentiranih zajednica,
duhovnih zajednica i mirovnih službi.

Redakcija:

Juliane Prüfert, generalna tajnica
Antje Heider-Rottwilm, predsjednica uprave

Međunarodni ured

Mittelstraße 4
34474 Diemelstadt-Wethen
Deutschland
Tel: +49 5694 9905506
intloffice@church-and-peace.org
www.church-and-peace.org

Prijevodi i korektura:

Juliane Prüfert, Antje Heider-Rottwilm,
Denis Jurić

Layout: Benji Wiebe, mennox.de

Producija: Marion Wiebe, mennox.de/it

Pronadite nas na društvenim mrežama:

 youtube.com/@churchandpeace3338
 instagram.com/church_and_peace
 facebook.com/groups/1161641020530889

Dobrovoljni prilozi za Church and Peace

Bankovni račun u Njemačkoj:

Bank für Kirche und Diakonie KD-Bank
IBAN: DE55 3506 0190 1014 3800 07
BIC: GENODED1DKD

Bankovni račun u Velikoj Britaniji:

Dozvane u britanskoj funti naznačiti na
'Church and Peace' na: Gerald Drewett,
39 Postwood, Green, Hertford SG13 7QJ

SAD:

Dozvane u američkim dolarima naznačiti na
'Ivester Church
of the Brethren (za: Church and Peace fund)', na:
Ivester Church of the Brethren, 25056 'E'
Avenue, Grundy Center, Iowa 50638-8761, USA
(s potvrdom donacije Ivester Church of
the Brethren)

*Članci označeni imenom ne odražavaju isključivo
mišljenje Church and Peace-a. Za sve pristigle
tekstove zadržavamo pravo na skraćivanje.*

Dragi prijatelji Church and Peace-a,

Autoritarizam se vratio! Američki predsjednik Donald Trump i potpredsjednik JD Vance bez imalo skrupula najavljuju ekspanzionističke planove, izvršna vlast (ne samo u SAD-u, već i u Njemačkoj) ignorira sudske presude, a poslijedno se Europa naoružava s ciljem stvaranja vlastite moćne vojske. Što crkve sada mogu učiniti?

Biskupica Marian Edgar Budde dala je vrlo snažnu međunarodnu izjavu u svojoj propovijedi na inauguraciji Donalda Trumpa. U njoj se nije samo obratila američkom predsjedniku zbog negativnih ekonomskih i društvenih posljedica njegovih dalekosežnih planova deportacije, već je zamolila i za milost prema djeci koja se boje da će im roditelji biti oduzeti, te za milost prema onoj "gej, lezbijskoj i transrodnjoj djeci iz demokratskih, republikanskih i nezavisnih obitelji, od kojih se neka boje za svoje živote".

Nema svaki krščanin službu biskupa – ali ostaje proročki poziv da moramo govoriti istinu moćnicima ovoga svijeta.

Kvekeri u SAD-u također se pridružuju ovoj proročanskoj tradiciji, tužeći vladu i štiteći svoja prava da im bogomolje ostanu pošteđene od deportacijskih vlasti. Baš poput prof. Susan Lea Smith iz Povjerenstva za održivost EVC-a, koja poziva Crkve diljem svijeta da poduzmu pravne korake protiv

kriminalnog nemara mnogih vlada u pogledu klimatske pravde.

Kršćani diljem svijeta mogu stati na put rastućim autokratskim tendencijama: kritikom tumačenju Biblije knjige za nadmoćne ili pružanjem pomoći prosvjednicima protiv korupcije (jedno od oruđa koje se koristi za potkopavanje demokratskih društava, vidi i Marijin članak o prosvjedima u Srbiji), ili financijskim podupiranjem projekata spašavanja na moru (npr. United4Rescue u Njemačkoj) ili skupinama civilnog društva koje se suočavaju s pravnim postupcima.

U ovom broju osvrćemo se na konferenciju u Bruxellesu i na naredne mjesecce. Ovim biltenom želimo vas potaknuti da ostanete postojani u svojoj vjeri u Boga mira i pravde.

Božji blagoslov,
Juliane Prüfert

<- Crkva i mir 2019. u Berlinu
na demonstracijama za mir

Foto: Uwe Hiksche

Čuj, ti nemoj otvrdnuti u ovim vremenima tvrdoće...

nastavak 1. stranice

nas pravedan mir tjera u dilemu između poziva na nenasilje i pravno legalne upotrebe nasilja za zaštitu ugroženog stanovništva."

U godinama koje su uslijedile, u Bruxellesu i Parizu bilo je riječi o "Europskom mirovnom projektu", u Selbitzu o proročkoj misiji crkve, a u Prištini i Baarlu o "Just Policingu", o dijalogu i susretima i protiv militarizacije Europe – u teoretskim raspravama, javnim izjavama i u prosvjedima na ulicama.

Godine 2019. u Berlinu je organizirano prisjećanje i ohrabrenje s brojnim gostima: "... da vam dadnem budućnost i nadu (Jr 29,11), 70 godina življenja nenasilja - odupiranja militarizaciji."

Zbog Corone i usred rasprave o seksualnom nasilju u crkvama, konferencija se 2021. mogla

Foto: Church and Peace

održati samo digitalno: "Ja sam koji jesam – slike Boga i (ne)nasilje". Postala je jasna bliska veza između autoritarne teologije, patrijarhalne slike Boga, liturgija i jezičnih obrazaca s jedne strane i nasilja u crkvama, zajednicama, obiteljima i politici s druge strane. I da uključiva liturgija (treba) biti neodvojiva od duhovnosti nenasilja. Bilo je sasvim logično da se konferencija 2023. u Nizozemskoj bavila temom "Prevladavanje rasizma u crkvi", uz podršku stručnjaka Svjetskog vijeća Crkava i Komisije crkava za

migrante u Europi (CCME).

Napad Rusije na Ukrajinu dao nam je temu za konferenciju 2024.: "Oduprite se ratu danas – radite na kolektivnim, nenasilnim alternativama." Posebno su nas dirnuli i potaknuli na razmišljanje sugovornici iz Rusije, Bjelorusije i Ukrajine.

Wolf Biermann je pisao 1968:

„Ne želimo prešutjeti u ovom vremenu šutnje da zelen izbjiga iz granja. Mi ćemo uprijeti prstom, svi nek vide, svi nek znaju.“

To je se zbivalo tada, a i (nama) danas...

Antje Heider-Rottwilm je od 2009. godine predsednica mreže Church and Peace. Ove jeseni će se povući sa te funkcije, ali će i dalje biti aktivna kao članica Laurentiuskonventa i kao pojedinačna članica.

Antje Heider-Rottwilm tijekom konferencije u Bruxellesu 2024

Bogoslužje
tijekom
konferencije
2017. u
Strasbourg

Foto: Dietrich Gerstner

Pravedni mir u Ukrajini?

Upotrazi za ozbiljnim ekumenskim pristupom

Što koncept pravednog mira znači u trenutnoj situaciji u Ukrajini? Imao sam privilegiju sudjelovati za Church & Peace na Konferenciji europskih crkava (KEC) o pravednom miru u Varšavi od 9. do 11. prosinca/decembra 2024.

Sudjelovalo je oko 80 ljudi iz mnogih europskih crkava. Cilj susreta bio je istražiti teološke, etičke i praktične elemente koncepta i stvarnosti "pravednog mira" u kontekstu ruske vojne agresije na ukrajinski teritorij.

Središnji dio savjetovanja bio je slušati ukrajinske glasove koji predstavljaju kršćansku raznolikost zemlje: Pravoslavna crkva Ukrajine, Baptistička unija, Zakarpatska reformirana crkva u Ukrajini, Rimokatolička i Grkokatolička crkva, Biblijsko društvo Ukrajine, Luteranska crkva Ukrajine i Institut za vjersku slobodu.

Jedno od osjetljivih pitanja je odnos Pravoslavne crkve u Ukrajini, koju priznaje Carigradski patrijarhat, i Ukrajinske pravoslavne crkve (Moskovskog patrijarhata). Postoje brojne napetosti između njih. Većina Ukrajinaca željela bi jednu ujedinjenu pravoslavnu crkvu.

Dok koncept pravednog mira ima za cilj potaknuti crkve na nenasilje, Ukrajinci su ukazali na značenje riječi „pravedan“, a time i na nepravdu koju njihova

zemlja doživjava. Ukrajinske evanđeoske crkve (baptisti, pentekostalci, menoniti) kroz povijest su dijelile pacifističku poziciju koja se trenutno smatra nepraktičnom, premda su unutar ovih denominacija oni koji odbijaju mobilizaciju, iako bez pravnog statusa.

Pastor Ihor Bandura iz Unije baptista rekao je: „Samoobrana je preko noći postala normalnost za mnoge crkve i pastore. Crkva mora nastaviti raditi na pomirenju i mirovnom obrazovanju, čak i u vrijeme otpora. Mora njegovati mogućnost mira za sutra. [...] Predanost nenasilju mora biti uravnotežena obvezom zaštite najranjivijih i borbe protiv nepravde.“

Nadbiskup Tiateire i Velike Britanije Nikitas, predsjednik KEC-a, zaključio je:

"Kao kršćani, pozvani smo govoriti istinu, dekonstruirati narative nasilja i stati na stranu pravednosti. Trijumf istine znači zaštitu života, obnovu pravde i izgradnju solidarnosti. KEC ostaje predan podršci ukrajinskim crkvama i promicanju vizije pravednog i trajnog mira."

Što mogu reći o ovom savjetovanju kao menonitski sudionik i član Church and Peacea? Po mom mišljenju, oživljavanju kršćanskih nacionalizama u Rusiji ili SAD-u mora se suprostaviti crkvena

obitelj cijelog svijeta. Pitanje mira i nenasilja ne može se smatrati posebnošću menonita, kvekera ili drugih. Bez ozbiljnog ekumenskog pristupa kršćani neće imati vvelik autoritet u mirovnim pitanjima.

Sama činjenica da se te crkve, sa svojim različitim tradicijama i pogledima, susreću po pitanju rata i da mu pristupaju ozbiljno i s međusobnim poštovanjem je vrlo važna - nešto što vidim kao znak nade.

Neal Blough je povjesničar anabaptističke teologije i član Komisije za mir Menonitske svjetske konferencije. Njegovo sudjelovanje finansijski je pomogao Anabaptistički forum, također član Church & Peace-a.

Neal Blough u Varšavi uvodi temu "Pravedan mir"

Suprotstaviti se ratu danas – pripremati kolektivne nenasilne alternative

Kratki polugodišnji pregled nakon Bruxellesa

Organiziranje Europske konferencije i Opće skupštine od 24. do 27. listopada 2024. u Bruxellesu za mene je bio uzbudljiv i izazovan zadatak. Nikad prije nisam sudjelovala u ovako velikom i složenom događaju, a tim sam bila sretnija što je, iz moje perspektive, puno stvari prošlo dobro.

Politički gledano, raspoloženje je bilo vrlo depresivno prije šest mjeseci jer je jedino što se događalo bilo gomilanje oružja. Bilo mi je važno da se sudionici iz Bruxellesa vrate ohrabreni ili barem ojačani u uvjerenju da njihovo zalaganje za mir nije uzaludno.

Zato sam puno energije ulazila u koncept podizanja svijesti i interaktivne elemente kroz koje se sudionici mogu upoznati i učiti jedni od drugih, a prije svega iskusiti koliko i sami mogu dati pouku. Naš program je bio raznolik i ispunjen govornicima koji su bili vrlo hrabri i promišljeni te koji su iznijeli toliko različitih perspektiva i iskustava.

Gledajući unatrag, gotovo mi je zastrašujuće vidjeti temeljna prava na kojima sada moramo inzistirati (pravo na prigovor savjesti, pravo na azil, slobodu političkog izražavanja, itd.) – ali u isto vrijeme, ova reakcija, ova represija protiv mirovnih aktivista, pokazuje koliko smo "mi", odnosno civilno društvo orientirano miru, zapravo jaki. "Vjerujmo Lukašenku, baš kao što on vjeruje u nas", rekla je Olga Karach u svom govoru, referirajući

Foto: Dietrich Gerstner

Europskoj konferenciji u Bruxellesu prisustvovalo je preko 120 sudionika iz 23 zemlje.

se na to koliko se neki političari plaše snažnog civilnog društva – i u pravu je: bez neumornog rada svih nas (i tolikih ljudi za koje ni ne znamo jer su/moraju biti aktivni u podzemlju), Europa bi već izgledala sasvim drugačije.

Impresioniralo me sudjelovanje tako velikih imena kao što je bivša ministrica vanjskih poslova Srednjoafričke Republike, Marie-Noelle Koyara, kao i sudjelovanje manje poznatih osoba poput jednog iz Rusije koji je odbio mobilizaciju ili dugogodišnjih članova Church and Peace-a Ane i Otta Raffajja, koji su kombinirali praktično iskustvo sa znanstvenim nalazima i osobnim, duhovnim uvidima.

Kada razmišljam o tome sada, šest mjeseci kasnije, još uvijek sam oduševljena i osjećam se izuzetno privilegiranom što sam mogla pomoći u oblikovanju jedne

takve mreže. Ovi duboki uvidi da ljudska sigurnost znači mnogo više od toga da se ne puca, ili da svaki rat razvija dinamiku nasilja koje dehumanizira... Toliko strasti, zajedno s praktičnim iskustvom, uvidima i znanstvenim nalazima, jednostavno se ne okuplja često – i na tome vam želim zahvaliti.

Većinu priloga s konferencije sada možete pročitati online. Jako se nadam da ćemo ponovno moći okupiti tako različite perspektive u Herrnhutu 24. i 26. listopada/oktobra 2025. jer ste nam potrebni: vaši uvidi o temi nadolazeće konferencije: "Neka ti ne otvrde srce u ovim vremenima tvrdoće... otpor, pomirenje, transformacija." Izvadit ću iz tijela vašega srce kameno i dat ću vam srce od mesa. (Ez 36,26)

Juliane Prüfert je od ožujka/marta 2024. glavna tajnica Church and Peace-a.

Postoji li nada za mir u Kongu?

Ima li nade za mir i pomirenje za ljudе u regiji Velikih jezera?

Konferencijama Church and Peace prisustvuju i neki sudionici iz afričkih zemalja preko naše francuske mreže. Nemali broj sukoba na kontinentu potaknuti su neokolonijalnim strukturama europskih vlasta i korporacija. Laurent je prošle godine u Bruxellesu istaknuo kako je europska solidarnost ključna za transformaciju ovih sukoba.

Je li mir za ljudе u regiji Velikih jezera, a posebno na istoku Demokratske Republike Kongo (DRC) prazna riječ? Svjedoče užasima ubilačkih sukoba koji su se od 1980-ih selili iz zemlje u zemlju u Ugandi, potom u Ruandi i Burundiju, a od 1996. trajno su se ukorijenili u Demokratskoj Republici Kongo.

Jedan od mnogih kampova za raseljene osobe u istočnom Kongu

Iako je M23 poražen 2012. godine, njegove su milicije uspjеле neosporno pobjeći u Ugandu i Ruandu unatoč zločinima protiv

čovječnosti i ratnim zločinima za koje su ih optuživali.

Od srpnja/jula 2022. ponovno se rasplamsalo pobunjeničko nasilje: M23 i ruandska vojska optuženi su za pljačku, protjerivanje i masakriranje stanovništva. Lokalni mediji izvješćuju da je samo u gradu Goma od 26. siječnja/januara 2025. ubijeno više od 3000 ljudi. 18. veljače/februara 2025. Ujedinjeni narodi optužili su M23 za novačenje i ubijanje djece u Bukavu i na okupiranim teritorijima. Zahvaljujući međunarodnoj zaštiti, pobunjenici su dovoljno hrabri da traže povlačenje mirovnih misija. Stabilizacijska misija UN-a u DR Kongu i misija SADC-a u DR Kongu uvek iznova su izložene napadima.

Unatoč pozivima Vijeća sigurnosti UN-a na prekid vatre, M23 i ruandska vojska zauzeli su grad

Goma i njegovu zračnu luku, kao i grad Bukavu i zračnu luku Kavumu, dodatno pogoršavajući neizvjesnu humanitarnu situaciju ljudi u cijeloj regiji.

Posredničke inicijative Luande/Angole između DRC-a i Ruande, kao i one iz Nairobija između raznih pobunjenika i DRC-a bile su neuspješne. Možemo li se nadati da će tekući pokušaj posredovanja, koji su u veljači/februaru pokrenule vjerske skupine u DR Kongu između sukobljenih strana, okončati rat u DR Kongu? Kako bismo vratili nadu ljudima diljem regije Velikih jezera, moramo doći do izvora laži i uzroka sukoba na terenu. Svi ljudi koji su bili žrtve u Kongu i šire moraju biti uključeni kako bi se postigla istina i transparentnost o uzrocima i porijeklu cikličkih sukoba.

Čak i ako je teško, to je jedini način koji bi omogućio pravdu, iskupljenje i sjećanje. Time je moguće zacijeliti rane koje je za sobom ostavila povijest. I to je jedini način da se prekine institucionalizirana nekažnjivost vlasta regije Velikih jezera.

Foto: Hugh Kinsella Cunningham

Laurent Munyandilikirwa
dolazi iz Ruande i godinama živi u Francuskoj,
gdje radi za mir i pomirenje s Međunarodnim pokretom za pomirenje Francuske.

Korupcija nas ubija

O mirovnim protestima u Srbiji

Sve je počelo 1. studenog/ novembra 2024. kada se srušila nadstrešnica novouređene željezničke stanice u Novom Sadu. Život je izgubilo 15 osoba, među kojima i djeca. Više od 48 sati pod teškim betonskim krovom bila je zarobljena 24-godišnja majka iz mog sela Kisača.

Kisač je prigradsko naselje udaljeno 20 km od Novog Sada. U Kisaču postoji dobro organizirana udruga poljoprivrednika koja se desetljećima bori za bolji položaj poljoprivrednika u Srbiji. Zašto ovo spominjem? Ova udruga i njen predsjednik mobilizirali su cijelo selo da se aktivno uključi u masovni ustanak protiv korumpiranog sustava koji desetljećima vlada Srbijom.

Od 1. studenoga 2024. započeli su mirni prosvjedi, studenti su blokirali sva sveučilišta i isprva tražili objavu dokumenata vezanih uz rekonstrukciju nadstrešnice te kažnjavanje odgovornih.

Dobro organizirane akcije postupno su izazvale opću pobunu stotina tisuća ljudi u Srbiji koji više nisu htjeli tolerirati korupciju, nepotizam i totalitarizam. Ubrzo su i škole slijedile taj primjer i prestale s radom. Svakog petka, točno u 11.52 sati, građani Srbije petnaestominutnom šutnjom odaju počast žrtvama ove tragedije. U prosvjedima sudjeluju ne samo studenti, nego i nastavnici, glumci, zaposlenici hotela, taksisti, odvjetnici itd.

Prosvjedi traju već duže vrijeme i prijete potpunom blokadom Srbije i njenog gospodarstva. Nekoliko visokih državnih dužnosnika

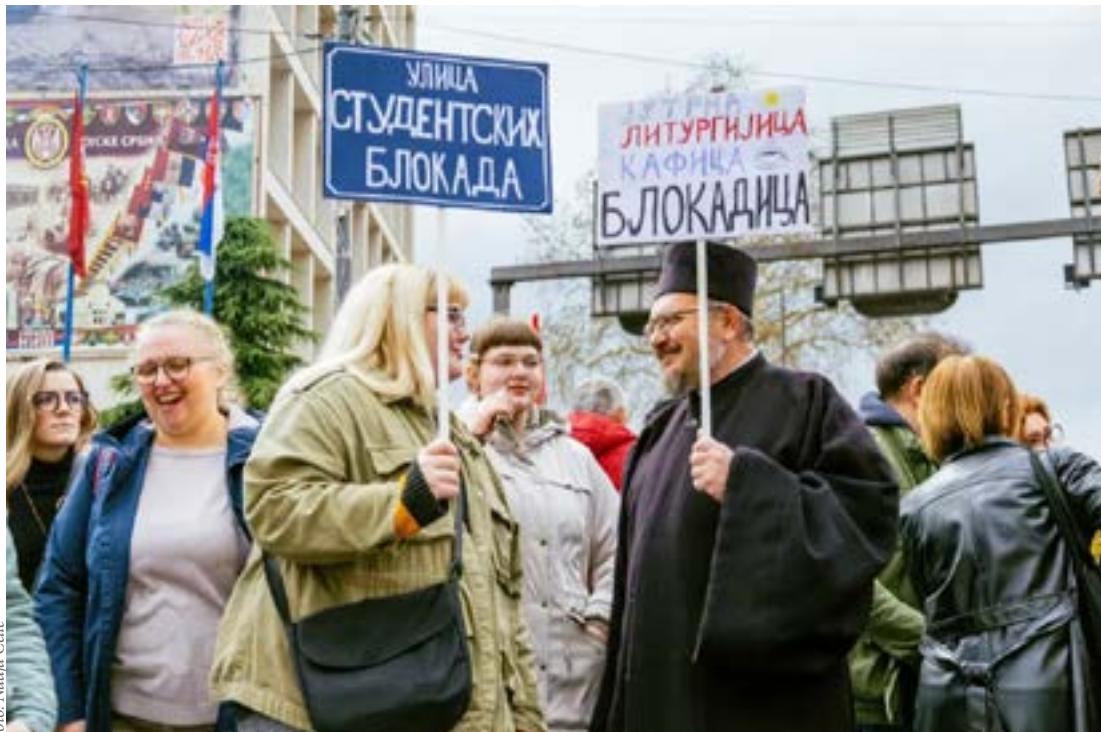

Foto: Nada Čelik

podnijelo je ostavke. Ali studenti žele više – traže ukidanje cijelog korumpiranog sustava koji nas ubija.

Mještani moga sela vrlo odlučno i ustajno podržavaju prosvjede, posebice poljoprivrednici koji svakodnevno sudjeluju i podržavaju studente. Moja obitelj također stoji sa svojim traktorima na mostovima i prometnim raskrižjima kako bi zaštitila studente od napada. Naši poljoprivrednici gotovo svakodnevno kuhaju tople obroke za studente i organiziraju prikupljanje pomoći za preživjele. Naše žene pripremaju užine.

sugrađanka iz Kisača, koja je bila pod nadstrešnicom, preživjela je, ali je ostala bez ruke i dijela zdjelice. Nije li to dovoljan razlog da se nastavimo boriti za promjene? Za ideje koje se zalažu za stabilne i

funkcionalne institucije, pravdu i transparentnost na nestranačkoj osnovi?

Nismo sami u ovoj borbi. Osjećamo podršku u molitvama vjernika diljem regije i Europe. Kako kaže apostol Pavao: „A i vi ćete nam pomagati molitvom da bi mnogi za nas zahvaljivali Bogu na milosti koja nam je darovana posredovanjem mnogih.“ (2. Korinćanima 1,11)

Marija Parnicki je psihologinja iz okolice Novog Sada u Srbiji i radi za Ekumensku humanitarnu organizaciju (EHO). Aktivna je članica Ujedinjene metodističke crkve.

Ljudi iz svih društvenih slojeva sudjeluju u prosvjedima.

Novi članovi

Antje Heider-Rottwilm

Njemačka

Antje je članica Laurentiuskonventa (korporativni član) od 1980. i predsjednica uprave Church and Peace-a od 2009. Zadovoljstvo nam je poželjeti dobrodošlicu Antji i kao pojedinačnom članu.

Antje živi u Berlinu u Njemačkoj.

Marie Anne Subklew

Njemačka

Od 2017. Marie Anne radi kao akademска ravnateljica u Centru za teologiju mirovnih Crkava na Sveučilištu u Hamburgu i stoga se profesionalno bavi pitanjima miroljubivijeg svijeta temeljenog na kršćanskom svjedočenju mira. Privatno je vrlo povezana s „Pankow mirovnim krugom”, koji je postojao od 1981. do 2021. Od veljače 2023. Marie Anne zajedno s prijateljima iz ovog kruga organizira mjesečnu šetnju žalosti u Berlinu, prisjećajući se ljudi koji su poginuli u ratovima, uništenih gradova i napačenog okoliša, kao i izgubljenih snova.

Ieva Rükė

Litva

Ieva je koordinatorica Centra za dijalog i transformaciju sukoba u Klaipedi, sa snažnom predanošću pravednosti, izgradnji mira i ljudskom dostojanstvu. U svom radu i studiju nastoji razumjeti zašto se ljudi ponašaju tako kako se ponašaju, osobito u kontekstu sukoba, zločina i kaznenih sustava. Ieva svoj poziv vidi kao premoščivanje podjela – bilo između pojedinaca, zajednica ili unutar pravosudnih sustava – omogućavanjem razgovora koji vode do ozdravljenja i promjene. Ieva uvijek nastoji stvoriti prostore u kojima ljudi mogu pronaći dostojanstvo, nadu i pomirenje.

Kršćanska kampanja za nuklearno razoružanje (CCND)

Ujedinjeno Kraljevstvo

Kršćanska kampanja za nuklearno razoružanje organizira mjesecne molitve za (nuklearno) razoružanje, poziva na godišnju komemoraciju žrtvama atomskih bombardiranja Hirošime i Nagasakija u kolovozu te se zalaže za provedbu Ugovora o zabrani nuklearnog oružja (TPNW) koji je na snazi od 2021.

Između ostalog, zbog Brexita, žele ojačati svoje veze sa širim mirovnim pokretom na europskom kopnu.

Predstavljanje nove Uprave

Na generalnoj skupštini 24. listopada/oktobra 2024. nazočni članovi izabrali su novi upravni odbor i oprostili se od dosadašnjih članova odbora Keesa Nieuwertha (Nizozemska, Quaker), Rubena Sećena (Hrvatska, Mladi za Krista) i Tonyja Weekesa (Ujedinjeno Kraljevstvo). Još jednom posebno zahvaljujemo Keesu, koji je bio u odboru Church and Peace-a i pomogao voditi Mrežu od 2015. godine.

I ove godine djeluje dobro uhodan tim, koji se sastoji od Antje Heider-Rottwilm (Njemačka, protestantkinja), Elisabeth Freise (Njemačka, katolkinja),

Maria Biedrawa (Francuska, katolkinja), Étienne Chomé (Belgija, katolik) i Salomé Richir-Haldemann (Francuska/Švicarska, menonitkinja). Pridružili su se Anja Vollendorf (Njemačka, protestantkinja), Mike Zipser (Njemačka, kveker) i Martin Tiller (Ujedinjeno Kraljevstvo, baptist).

Elisabeth Freise i Antje Heider-Rottwilm pristale su ponovno služiti kao blagajnica i predsjednica. Na sljedećoj generalnoj skupštini, koja će se održati tijekom Europske konferencije u Herrnhutu 24.-26. listopada/oktobra 2025, bit će izabrani novi predsjednik i rizničar.

Termini**19.09.2025, 17-21 h, CEST****Generalna skupština
online****24.-27.10.2025.****Europska konferencija**

„Čuj, neka ti ne otvrđne srce u ovim vremenima tvrdoće... Otpor, Pomirenje, Transformacija“ Izvadit će iz tijela vašega srce kameni i dat će vam srce od mesa. (Ez 36,26)

Herrnhut, Njemačka

5.-7.12.2025.**Sjednica uprave**

Kehl, Njemačka

Svakoga petka, 20:30 h, CEST**Friday Peace Prayer (Mirovna molitva petkom)**

online

Novi dokumenti na našoj web-stranici

U svjetlu aktualnog razvoja, Church and Peace poziva na jasno usmjerenje prema pravdi i miru
(*Wethen, 5. ožujka/marta 2025*)

Izvješće o Europskoj konferenciji i generalnoj skupštini Church and Peace-a 24.-27. listopada/oktobra 2024. u Bruxellesu, Belgija
(*Wethen, 4. studenog/novembra 2024*)

Church and Peace preuzima pokroviteljstvo inicijative „Sicherheit neu denken (Sigurnost iznova promisliti)“ (29. travnja/aprila 2024)

Otvorena pisma i.dr.:

Otvoreno pismo njemačkoj saveznoj vladi: Zajedno s 36 organizacija i mreža, Church and Peace zahtijeva: Zaustaviti izvoz oružja u Izrael koji krši međunarodno pravo.
(2. svibnja/maja 2024)

Otvoreno pismo svim kandidatima za savezne izbore u Njemačkoj 2025.: Za Europu bez raketa srednjeg dometa!
(*Wethen, 25. siječnja/januara 2025*)

Sve izjave za medije i otvorena pisma na: <https://www.church-and-peace.org/hr/dokumenti/>

Klima i vojska – otpor prema moći i vlastima

Jesenska konferencija 2024.

Od 29. studenog/novembra do 1. prosinca/decembra 2024. u Thomashofu kod Karlsruhe održana je njemačka regionalna konferencija Church and Peace-a, koja je ujedno bila i jesenska konferencija Njemačkog menonitskog mirovnog odbora, zajedno s Međunarodnim savezom pomirenja i Kvekerima. 59 sudionika okupilo se kako bi istražili ulogu vojske u vremenu klimatskih promjena i bavili se pitanjima razoružanja i klimatskog kolapsa.

Konferencija je započela predavanjem Gregora Rehma o konceptu otpora moći i vlasti Waltera Winka. Potaknuo je sudionike da razumiju svijet ne samo kao sustav ljudskih institucija, već i kao duhovnu strukturu. Fokus je bio na pitanju kako se unutarnji duh institucija može promjeniti kako bi došlo do vanjskih promjena. Predavanje je izazvalo veliki interes i intenzivnu raspravu.

U subotu je Jacqueline Andres održala predavanje o ulozi vojske u klimatskoj krizi. Ukažala je na to kako vojno naoružavanje i ratovi

ubrzavaju klimatske promjene te uzrokuju dugoročnu štetu prirodi. Njezine su primjedbe dovele do žive rasprave o pitanjima „Greenwashinga“ i potrebi vojnih intervencija. U kasnijoj sesiji pitanja i odgovora dodatno su ispitane složene interakcije između rata i okoliša.

U poslijepodnevnim satima održane su razne radionice, uključujući teme kao što su „Vojna i klimatska kriza“, „Vojna oprema kršćanina“ i „Nasljedovanje Krista kao transformacija moći“. Radionice, vrlo prihvaćene od strane sudionika, potakle su razmjenu praktičnih ideja o tome kako ljudi mogu nenasilno raditi za mir.

Jesenska konferencija 2024. bila je inspirativan i izazovan vikend, koji se bavio najhitnjim pitanjima o klimatskoj krizi, kao i ulozi vojske i društva. Sudionici su otišli kući s mnogim novim spoznajama i idejama koje mogu primijeniti u svakodnevnom životu te svome angažmanu za mir i pravednost.

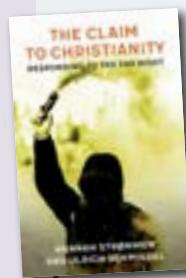
Johanna Landes i Juliane Prüfert

Foto: Juliane Prüfert

Ujedinjeno Kraljevstvo

Ekstremna desnica i kršćanstvo

Hannah Strømmen i Ulrich Schmiedel objavili su knjigu pod naslovom „Crkva, ekstremna desnica i zahtjev za kršćanstvom“. O sadržaju autori navode sljedeće: „Obučenim teolozima se možda neće svidjeti [ovakve vrste] političkih čitanja Biblije. Biblijski znanstvenici bi mogli reći da su povjesno neplausibilna, da su hermeneutički netočna ili da su namjerno lažna. Ali ti načini čitanja još uvijek postoje. Teologije koje prožimaju krajnju desnicu nisu se pojavile niotkuda.“

Nizozemska

Veiligheid opnieuw doordenken

U Amersfoortu je 18. rujna/septembra 2020. godine nizozemska kampanja „Sigurnost iznova promisliti“ pokrenuta predstavljanjem nizozemskog prijevoda kratke verzije njemačkog scenarija. Predstavnici brojnih organizacija i mreža iz cijele Nizozemske osmisili su daljnji, nacionalni koordinirani pristup. Prijevod i adaptaciju u nizozemski kontekst napravio je bivši član odbora Church and Peace Kees Nieuwerth.

Poljska

Godišnji sastanak Prijatelja u Europi i na Bliskom istoku

Preko 60 kvekera okupit će se u Varšavi i online od 8. do 11. svibnja/ maja 2025. na godišnjem sastanku Sekcije za Europu i Bliski istok Svjetskog odbora Prijatelja na temu "Kako živjeti zajedno kao zajednica prijatelja u Europi i na Bliskom istoku?"

Francuska

Sigurnost iznova promišljana u Parizu

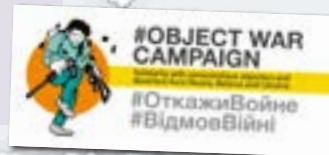
U Parizu se ovog ožujka/marta sastala jedna grupa kako bi osnovala francuski ogranak „Sigurnost iznova promisliti“. Ovaj sastanak inicirala je Karina Knight-Spencer iz organizacije Stop Fueling War, koja je član Church and Peace-a.

Italija

Nećemo rat – pisma Rusa i Ukrainaca koji su odbili mobilizaciju te desertera zbog prigovora savjesti

Ad Hoc grupa Kvekera (za odbijanje mobilizacije) prikupila je priče ljudi s prigovorom savjesti i desertera iz Gruzije, Armenije, Rusije i Ukrajine. Ogranak Milano-Monza od Ponte Per (UPP - Most za...) talijanske nevladine organizacije, uredio je ovu zbirku, preveo je na talijanski, dodao priče prikupljene svojim kanalima i objavio je u brošuri. „No More War - Letters from Russian and Ukrainian Conscientious Objectors and Deserters“ objavljena je 15. ožujka/marta.

iz mreže

Litva

Aktualizirana Charta Oecumenica

Charta Oecumenica (COe) je revidirana – i crkve diljem Europe, uključujući Church and Peace, radile su na tome. Od 26. do 27. travnja/aprila bit će predstavljena aktualizirana verzija Charta Oecumenica-e u Vilniusu, Litva. Cilj COe-a, objavljene 2001. godine, bio je očuvati i razvijati zajedništvo među Crkvama. Charta Oecumenica zajednički je dokument Konferencije europskih crkava (KEC) i Vijeća europskih biskupske konferencije (CCEE).

Njemačka

Zašto je civilni otpor djelotvoran

Objavljen je njemački prijevod knjige "Zašto je civilni otpor djelotvoran" autrice Erice Chenoweth i Marie Stephan! Knjiga razotkriva mit da nasilje proizlazi iz strukturnih i situacijskih čimbenika te da je nužno za postizanje određenih političkih ciljeva. Ovaj prijevod je uglavnom inicirao Stefan Maaß iz Badenske regionalne crkve.

Srbija

Dolazimo u miru – ratni veterani u izgradnji mira

Centar za nenasilnu akciju iz Beograda nedavno je objavio knjigu o potencijalima i izazovima ratnih veteranata za izgradnju mira: „Dolazimo u miru – ratni veterani u izgradnji mira“. Knjiga je dostupna za besplatno preuzimanje na engleskom jeziku s web stranice Centra za nenasilnu akciju (nenasilje.org).

Kosovo

40 godina se mora proslaviti!

Družba naroda Gospodnjeg slavi 13.-15. lipnja/juna slavi svoju 40. obljetnicu kao prva crkva koja govori albanski na Kosovu nakon završetka Drugog svjetskog rata. Zajednica je osnovana u Prištini 1985. godine. Artur Krasniqi je pastor kongregacije preko 20 godina. Družba je članica Church and Peace-a od 2014. godine.

Završna riječ

Obilježje rata i jest da on proždire ljudi.

Tumačenje 2. Samuelove 2,26: „Zar će nas dovijeka proždirati mač? Ne znaš li da će to svršiti nesrećom?”

U2. Samuelovo 2,26 čujemo apel Abnera, vojskovođe. Okreće se svom protivniku Joabu i riskira ponudu za prekid borbe. Ne znamo je li znao da će njegova dva

Ukratko, tekst u 2. Samuelovo izvješćuje da se nasilje može prekinuti i usred rata. Svijest o gorkom kraju može se probuditi i usred rata. Apel da se zaustavi nasilje ima smisla, čak i ako ne predstavlja konačni kraj rata.

Logika mira ne radi na demonizaciji agresora, već na percepцији da se nasilje u ratu podrazumijeva. Činjenica da nasilje razvija vlastitu dinamiku biva zataškana u logici obrane. Tako da postupno žrtve postaju slične počiniteljima. U ratu ljudi „proždiru“ druge ljudi, a da nisu upozoreni što će time postati. U ratu se dobri ljudi izrode u ružne, sitne lopove. U ratu su ubojstva, silovanja i pljačke dio svakodnevice. Sve navedeno je sastavni dio rata, a ne odstupanje od „čistog“ ratovanja. Ono što danas vidimo u Gazi, Libanonu i Ukrajini nije odstupanje od legitimne obrane. Tako legitimna obrana zapravo i izgleda.

Na pitanje: što možemo učiniti protiv rata usred rata? Moj odgovor je: na činjenicu rata trebamo odgovoriti mirovnim radom. Ne samo mirom, nego mirovnim

radom. Mirotvorstvo počinje usred rata odupiranjem širenju neprijateljstva na licu mjesta. Neprijateljstvo se stvara prije rata, a u ratu cvjeta. Nevine žrtve „opravdavaju“ novo ubijanje i još dublje neprijateljstvo.

Teško je u ratu prenijeti poruku da i ratni neprijatelji mogu postati mirovni prijatelji. Ova poruka iritira ili je teško zamisliva jer su strah i povrijeđenost preveliki. Ali čak i tamo, gdje naočigled rana ne možemo govoriti o miru, možemo mir ošutjeti.

Dr. Ana Raffai je trenerica nenasilja iz organizacije RAND u Hrvatskoj. Ona i njezin suprug Otto Raffai pojedinačni su članovi Church and Peacea.

Foto: Jakob Fettur

Ana Raffai
tijekom
konferencije
u Bruxellesu
kombinira
biblijске tekstove
s analizama
ratne realnosti.

razloga za prekid borbe izgledati plausibilna i njegovom protivniku Joabu.

Ova dva razloga su: Bitna karakteristika rata je da on proždire ljudi. To u ratu nije iznimka od pravila. To je obilježje rata. Drugo, upozorava na plodove rata: kraj rata uvijek je gorak.